

Тритмент

документального фільму «ГОЛОСИ РОМНІ»

Статус документа

Цей текст є тритментом документального фільму. Він не є сценарієм і не є сценарним планом. У тритменті не прописуються сцени, діалоги або відповіді героїнь. Висловлювання героїнь формуються безпосередньо під час зйомок і зберігають живу, автентичну інтонацію.

Тритмент фіксує концепцію фільму, драматургічну логіку, принципи побудови, візуальну мову та смислові акценти, на основі яких у подальшому створюється сценарій і монтажна структура.

Актуальність проєкту

Ромські жінки Запорізької області впродовж багатьох поколінь перебувають у зоні подвійної невидимості – як представниці національної меншини та як жінки. Їхні життєві історії рідко потрапляють у публічний простір, а суспільне уявлення про ромську спільноту часто формується через стереотипи й поверхові узагальнення.

Документальний проєкт «ГОЛОСИ РОМНІ» покликаний зафіксувати та озвучити автентичний досвід ромських жінок різних поколінь – від минулого до сьогодення. Через особисті свідчення, сімейну пам'ять і сучасний контекст глядач отримує можливість побачити реальні трансформації громади, роль жінки у збереженні культури, а також виклики, з якими ромські жінки стикаються сьогодні, зокрема в умовах війни та прифронтового регіону.

Проєкт є актуальним у контексті протидії дискримінації, формування інклюзивного суспільства, збереження усної історії та культурної спадщини ромської спільноти, а також осмислення жіночого

досвіду як важливої складової соціальної пам'яті. Важливою складовою проекту є залучення ромських чоловіків як союзників, що підсилює видимість їхньої ролі у підтримці гендерної рівності та прав ромських жінок у громаді.

Синопис

«ГОЛОСИ РОМНИ» – документальний фільм про внутрішню силу, стійкість і життєву мудрість ромських жінок. Через історії трьох поколінь фільм розкриває шлях жінки – від родинних коренів і пам'яті роду до усвідомленого лідерства та активної присутності в житті громади.

Особисті спогади, досвід упередження, материнство й передача цінностей стають основою багатоголосої розповіді, де приватне перетворюється на спільне. Фільм говорить про вибір, відповідальність і голос, який формується з дитинства та звучить у наступних поколіннях.

Важливою складовою фільму є залучення до зйомок чоловіків із родин героїнь як союзників у процесі змін. У кадрі з'являється ромський чоловік однієї з героїнь та дорослий син (43 роки) іншої героїні – як приклади підтримки, партнерства та спільної відповідальності за дотримання прав людини і гендерної рівності. Їхня присутність підкреслює роль чоловіків у руйнуванні стереотипів, посиленні голосу ромських жінок і формуванні більш справедливих, рівноправних відносин у громаді.

Концепція та метод

Фільм побудовано за принципом триптиху – як форми, що дозволяє показати багатоваріантність ромської жіночої самоідентичності без зведення її до одного образу.

Кожна історія є самодостатньою і водночас неповною поза контекстом інших. Вони не зливаються в єдиний наратив, а існують поруч, демонструючи різні форми життєвого вибору, досвіду та самовираження.

Триптих у цьому фільмі – не формальний поділ, а світоглядна рамка, в якій колективний голос формується через індивідуальні свідчення.

Драматургічна побудова

Фільм має класичну драматургічну логіку документального кіно:

Пролог

Закадровий текст вводить глядача в контекст дискримінації, невидимості та упередженого ставлення до ромів у суспільстві. Це не звинувачення, а пояснення спроба відкрити тему для широкої аудиторії.

Основна частина

Три історії розгортаються як три панелі триптиху:

- пам'ять і коріння,
- виклики й особистий спротив,
- трансформація та майбутнє.

Кожна героїня говорить від себе, у своєму темпі та стилі. Досвід дискримінації, життєві рішення, материнство, внутрішня стійкість і щоденна праця поступово формують багатовимірний образ ромської жінки.

Фінал

Фільм завершується світлою, об'єднавчою інтонацією. Акцент зміщується з болю на силу, з упереджень на прийняття, з минулого на майбутнє. Це фінал про волелюбність, гідність, щирість і право бути почутою.

Триптих. Зміст панелей

Ліва панель. Коріння

Героїня-носійка пам'яті. Через її спогади розкривається традиція, родинні цінності, жіноча роль у збереженні ідентичності. Камера фіксує побут, паузи, інтонації.

Центральна панель. Виклики і дії

Героїня з активною позицією. Її історія – це досвід дискримінації, самотійності, боротьби за гідність і право на власний шлях. Тут найвища драматургічна напруга.

Права панель. Майбутнє

Жінка і її доньки. Материнство як передача сили, формування нового покоління лідерок, активна участь у громадському житті. Камера фіксує взаємодію, рух, живу динаміку.

Візуальна концепція

Головний фокус людина.

Крупні та середні плани, увага до погляду, міміки, жестів. Мінімалізм у просторі, відсутність зайвого контексту. Деталі лише ті, що мають смислове значення.

Фільм працює з тишею, паузами, поглядом у камеру. Візуальна мова стримана, чесна, без ілюстративності.

Образи героїнь

Марія Семак 1938 року народження

- Досвідчена, турботлива, наставниця;
- Авторитет у колективі і в громаді;

- Віддана сім'ї, поважає традиції, підтримує молодь.

Ніна Лебедєва 1954 року народження

- Сильна, амбітна, практична;
- Лідер по життю, фінансово досвідчена, стійка до життєвих викликів;
- Поєднує етичність, родинну відданість і громадську активність.

Марина Фурсенко 1973 року народження

- Спокійна, стримана, скромна, внутрішньо стійка;
- Поєднує материнство та підтримку доньок у їхній реалізації;
- Приклад жінки-опори, яка через власну мудрість і стабільність сприяє розвитку інших жінок у громаді.

Луїза Фурсенко 2004 року народження

- Емоційна, щира, пряма;
- Вміє поєднувати турботу про родину з активною участю у громад;. -Проявляє внутрішню стійкість і готовність змінювати середовище навколо себе.

Софія Фурсенко 2010 року народження

- Емоційна, чутлива, але внутрішньо зібрана;
- Орієнтована на самовираження та розвиток молодіжного руху;
- Шукає власний голос і прагне бути почутою, без надмірної драматизації.

Ключове повідомлення

Цей фільм не про жертву. Він про силу, гідність і тяглість. Про жінок, які тримають пам'ять, формують майбутнє і доводять: голос ромни не зникає він звучить далі.

Сценарна побудова

документального фільму «ГОЛОСИ РОМНІ»

Тип: документальний проєкт.

Мова інтерв'ю: російська. Вибір мови інтерв'ю зумовлений особливостями цільової групи. Для представниць ромської спільноти російська мова є більш зрозумілою та звичною у повсякденному спілкуванні. Використання російської мови сприяє отриманню більш якісних, повних та достовірних відповідей, що є важливим для досягнення цілей дослідження та дотримання принципів недискримінаційного й чутливого підходу до роботи з уразливими спільнотами.

Озвучка: українською накладним голосом.

Титри: англійською мовою на екрані, синхронно з промовами героїнь.

Примітка для постановки та монтажу.

Героїні, як правило, говорять російською мовою. Під час монтажу накладається українська озвучка за їхніми словами, а на екрані відображаються титри англійською мовою. Цей документ показує послідовність блоків, дії, ремарки для зйомочної команди, темп кадрів, акценти на емоціях та ключові моменти взаємодії.

ПРОЛОГ

Титри: назва фільму, логотипи проєкту/донорів, айдентика громадської організації «Об'єднання ромських жінок «Голос Ромні»».

Ремарка: показати титри у середній частині екрану, плавне входження, кольори бренду, мінімалістична анімація.

Музика: легка, мелодійна інструментальна композиція з елементами ромської традиційної музики.

Ремарка: темп спокійний, поступово наростає, підкреслює емоційність кадрів.

Візуал: тритих екран – ліва частина: природа, символи ромської культури; центр: абстрактні плани міста; права частина: сімейні фото та архівні кадри.

Ремарка: синхронний показ трьох потоків, плавні переходи, абстрактні рухи камери, м'яке освітлення.

Закадровий текст (варіант 1): Цей фільм про внутрішню силу, стійкість і життєву мудрість ромських жінок. Про тих, хто тримає на собі пам'ять роду, зберігає традиції й водночас веде громаду вперед. Через три покоління розкривається шлях жінки від коренів і родинної опори до усвідомленого лідерства та активної присутності в житті громади.

Ці історії про вибір і відповідальність. Про голос, який формується з дитинства і з роками стає впевненим, почутим, впливовим. Тут досвід передається не словами прикладом. Цінності не декларуються, а проживаються. І саме тому цей голос не зникає, а звучить далі в наступному поколінні...

Ремарка: фіксувати крупні плани символів культури, абстрактні рухи камери, м'який монтаж трьох потоків.

Закадровий текст (варіант 2): Цей фільм про внутрішню силу, стійкість і життєву мудрість ромських жінок. Про тих, чиї історії довго залишалися поза кадром, не тому що їх не було, а тому що їх не звикли слухати.

Протягом десятиліть ромська спільнота жила поруч із суспільством, але часто на його узбіччі. Стереотипи, упередження, мовчазна недовіра формували кордони, які відчувалися щодня.

У цих умовах жінка ставала опорою – тримала пам'ять роду, виховувала дітей і водночас знаходила сили рухатися вперед, попри обмеження, страхи й чужі ярлики.

Сьогодні через три покоління у цьому фільмі розкривається шлях жінки: від коренів і родинної підтримки до усвідомленого вибору. Від тиші до голосу. Від виживання до лідерства і активної присутності в житті громади.

Ремарка: кадри з архіву та сімейних фото крупним планом, повільні панорами міста, акцент на емоційності, світло м'яке, теплого тону.

2. ОСНОВНА ЧАСТИНА

ТРИПТИХ БЛОКИ ГЕРОЇНЬ

Блок 1. МАРІЯ СЕМАК - покоління матері, наставниці

Локації: домашнє середовище, місця прогулянок, старі сімейні фото.

Вид у кадрі: лише обличчя, крупні плани, руки, очі.

Ремарка: камера фіксує емоції через очі, дрібні рухи рук; об'єктив максимально наближений; поступові кадри старих фото.

Закадровий голос. Марія Семак, народжена 1938 року, наставниця і опора. Віддана сім'ї, шанована у колективі та громаді. Її життя – приклад турботи, мудрості та передачі досвіду наступним поколінням.

Питання для розкриття образу (інтерв'ю):

Коріння і дитинство, формування особистості.

1. Яким ви пам'ятаєте своє дитинство – що з тих років залишилося з вами назавжди?

2. Хто у родині був для вас головною опорою і прикладом у житті?

3. Які родинні правила або традиції ви засвоїли ще змалку – і несете їх досі?

Становлення характеру як формувалася внутрішня стійкість

4. Коли ви вперше відчули, що мусите бути сильною не заради себе, а заради родини?

5. Що в житті навчило вас витримці й терпінню?

6. Яку життєву науку ви отримали раніше, ніж більшість людей?

Досвід упередження і дискримінації особистий досвід

7. Чи стикалися ви з ситуаціями, коли до вас ставилися інакше через ваше походження?

8. Як це зазвичай проявлялося у словах, у діях, у поглядах?

9. Чи були моменти, коли ви змушені були мовчки приймати таке ставлення, бо інакше було неможливо?

10. Що було для вас найболючішим у цих ситуаціях – сама несправедливість чи відчуття нерозуміння?

Внутрішня позиція і вибір

11. Що допомагало вам не озлобитися й не втратити віру в людей?

12. Як ви для себе визначили: що варто терпіти, а що – ніколи не приймати?

13. Що означає для вас гідність у щоденному житті?

Передача досвіду і роль наставниці

14. Які родинні цінності ви вважаєте найважливішими й намагаєтесь передати пращурам?

15. Як ви підтримуєте молодь, власним прикладом?

16. Що ви хочете, щоб молоді жінки зрозуміли про себе і своє право бути почутими?

17. Якою ви бачите силу жінки сьогодні?

Блок 2. НІНА ЛЕБЄДЕВА сильна, амбітна, вольова

Локації: домашнє середовище, моменти спілкування з сином Олександром, фото та дрібні особисті предмети.

Вид у кадрі: обличчя крупним планом, руки, взаємодія з сином, погляди в камеру.

Ремарка: плавні крупні плани, спокійний темп, легкий зум на руки та очі, світло природне, тепле.

Закадровий текст. Ніна Лебедєва, народжена 1954 року, сильна, амбітна та незалежна. Фінансово самотійна, лідер по життю, досвідчена та мудра. Вона поєднує внутрішню стійкість із любов'ю до родини і громадською активністю, є прикладом того, як нестандартні рішення формують силу характеру.

Питання для розкриття образу (інтерв'ю):

Дитинство і формування характеру - коріння сили

1. Що з дитинства навчило вас бути сміливою і не покладатися ні на кого, окрім себе?
2. У який момент ви зрозуміли, що свобода і незалежність для вас життєва необхідність?
3. Які родинні історії або приклади найбільше вплинули на ваше бачення життя?

Вибір власного шляху - нестандартні рішення

1. Що спонукало вас ухвалювати рішення, які не завжди підтримували оточуючі?

2. Чи пам'ятаєте момент, коли ви вперше пішли проти очікувань і не пошкодували про це?

3. Які риси характеру допомогли вам стати фінансово й життєво самостійною?

Досвід дискримінації - доросле життя

1. Чи стикалися ви у дорослому житті з відкритою або прихованою дискримінацією через вашу національність?

2. Чи були ситуації, коли вам доводилося доводити свою порядність, професійність або чесність лише тому, що ви ромка?

3. У яких сферах це відчувалося найгостріше – у спілкуванні, у вирішенні питань, у рівні довіри?

Внутрішня реакція і трансформація - як біль стає стрижнем

1. Як такі ситуації впливали на вас внутрішньо – злість, мовчання, або рішення бути ще сильнішою?

2. Чи стали ці утиски причиною вашої принциповості й жорсткої незалежності?

3. У який момент ви зрозуміли, що нікому нічого не потрібно доводити достатньо бути собою?

Сила сьогодні і передача цінностей через материнство

1. Що сьогодні є вашим головним джерелом сили та мотивації діяти?

2. Які життєві принципи ви вважаєте непорушними?

3. Як ви передаєте свої цінності сину ?

4. Яке майбутнє ви хочете для нього, як для людини і як для представника своєї культури?

Блок 3: МАРИНА ФУРСЕНКО ЇЇ ДОНЬКИ ЛУЇЗА ТА СОФІЯ

Локації: домашній та робочі простри, громадська активність з дітьми, офіс або кімната для молодіжних проєктів, сімейні фото.

Вид у кадрі: тільки обличчя, крупні плани; взаємодія та емоції.

Ремарка: для всіх трьох кадрів лише обличчя, крупний план, погляд у камеру, світло м'яке, природне; відповіді російською, озвучка українською, титри англійською.

Закадровий текст. Марина Фурсенко, народжена 1973 року, скромна і внутрішньо стійка, поєднує материнство та активну громадську позицію. Її доньки Луїза і Софія - щирі, сильні та амбітні, вони продовжують спадщину матері, проявляючи лідерство і підтримуючи громаду, особливо молодь і ромських дівчат.

Питання для розкриття образу (інтерв'ю):

Дитинство і формування характеру

1. Якою ви були в дитинстві тихою, спостережливою, чи більш відкритою?
2. Що з родини найбільше сформувало ваш характер?
3. Чого вас навчили батьки?
4. Що з дитинства допомогло вам бути витриманою і спокійною у складних ситуаціях?

Життєвий шлях і вибір

1. Який життєвий принцип ви для себе засвоїли ще змолоду і не зраджуєте йому досі?
2. Що для вас завжди було важливішим голосно заявляти про себе чи просто чесно жити й працювати?
3. У чому для вас полягає гідне життя?

Материнство як центр життя

1. Як материнство змінило вас як людину?

2. Що ви прагнули дати донькам насамперед – не речі, а внутрішню опору?

3. Які риси характеру ви намагалися в них підтримати з дитинства?

Доньки як продовження

1. Коли ви вперше побачили, що доньки ростуть сильними і самостійними?

2. Як ви реагували на їхню активність, бажання говорити, бути помітними?

3. Що для вас важливо зберегти між вами і доньками, попри різницю характерів?

Досвід упереджень

1. Чи були у вашому житті ситуації, коли ви відчували упереджене ставлення через ромське походження?

2. Чи траплялося мовчати або не пояснювати, щоб зберегти спокій?

3. Як це впливало на вас як на матір особливо у ставленні до майбутнього доньок?

Внутрішній підсумок

1. Що сьогодні для вас є головним як для жінки і матері?

2. Якою ви хотіли б залишитися в пам'яті своїх доньок?

ЛУЇЗА ФУРСЕНКО

Питання для розкриття образу

Формування внутрішньої позиції

1. Якою ви росли відкритою, активною, чи тією, хто спершу спостерігає, а потім діє?

2. Що у вашій родині сформувало ваше відчуття гідності й відповідальності?

3. Коли ви вперше відчули, що вам важливо не мовчати, а висловлюватися?

Активність і вибір дії -усвідомлена позиція

1. Що саме надихає вас бути активною в громаді?

2. Чи відчували ви, що ваша діяльність – це не випадковість, а відповідь на внутрішній запит?

3. Як вам вдається поєднувати родинні обов'язки з бажанням впливати на середовище навколо?

Досвід упереджень

1. Чи доводилося вам стикатися з упередженням або знеціненням через ромську національність?

2. У чому це проявляється сьогодні найчастіше у жартах, недовірі, стереотипах?

3. Як ви реагуєте, коли бачите несправедливе ставлення до себе або до інших ромських дівчат?

Усвідомлення сили жіночий і громадський вимір

1. Що для вас означає бути сильною жінкою сьогодні?

2. Яку відповідальність ви відчуваєте перед молодшими дівчатами в громаді?

3. Яким ви бачите своє місце не лише зараз, а в майбутньому?

СОФІЯ ФУРСЕНКО

Формування самосвідомості

1. Якою ти росла – тихою спостерігачкою чи активною дівчинкою, яка хоче висловити себе?

2. Що у твоїй родині допомогло відчувати гідність та підтримку, навіть якщо навколишні дивилися інакше?

3. Коли ти вперше зрозуміла, що існують стереотипи про ромів?

Досвід упередження та його вплив

1. Чи відчувала ти, що до тебе ставляться інакше через твоє походження?

2. Як такі ситуації впливають на твою впевненість у собі?

3. Що допомагає не замикатися і не соромитися свого походження?

Джерела сили та мотивації

1. Що дає тобі впевненість у власних рішеннях і прагнення змінювати середовище навколо себе?

2. Що для тебе означає справжнє самовираження і бути почутою?

3. Якою ти хочеш, щоб ромських дівчат бачили у майбутньому?

4. Що надихає брати участь у розвитку молодіжних ініціатив і соціальних проєктах?

ФІНАЛ

Візуал: Спільні кадри трьох поколінь, плани рук, поглядів, усмішки, взаємодія.

Ремарка: кадри крупним планом, тільки обличчя, руки, погляди. Фокус на емоційному зв'язку, легкі панорами між поколіннями, світло тепле, надихаюче.

Музика: Поступово піднесена, надихаюча, підкреслює єдність поколінь і силу жінок.

Ремарка: темп наростає до фіналу, мелодія надихає, підкреслює емоційний підйом.

Закадровий текст (варіант 1): Жінки героїні – голоси своєї родини, громади та культури. Їхня сила, стійкість і любов передаються від покоління до покоління. Вони є приклад мудрості, самовираження та лідерства, які змінюють світ навколо себе, залишаючи спадщину для майбутнього.

Ремарка: фокус на очах, взаємодії, міміці, дрібних деталях рук і жестів.

Закадровий текст (варіант 2): Ці історії про жінок, які живуть поруч із нами. Працюють, виховують дітей, мріють, бережуть родину й свою культуру.

Ромська сила у волелюбності. У вмінні зберігати себе, навіть коли світ намагається спростити, узагальнити, поставити ярлик. У щирості, яка не ховається за масками. У теплі родинних зв'язків і повазі до старших.

Упередження народжуються там, де немає знання. Прийняття починається з уважного погляду і з готовності почути історію іншого

Кожна з цих жінок обрала свій шлях. Всі вони обрали гідність, відповідальність і любов – до родини, до життя, до майбутнього своїх дітей.

Справжня сила не потребує доведення. Вона проявляється у щоденних рішеннях, у здатності підтримати, у вмінні залишатися людьми попри все.

Цей фільм – запрошення до діалогу, взаємної поваги, прийняття різноманіття як цінності, а не загрози. Коли ми бачимо одне в одному особистість, зникають кордони, з'являється простір для довіри, співіснування й спільного майбутнього.

Ремарка: кадри рук, усмішок, поглядів, легка панорама, повільний монтаж між поколіннями.

Секція після фіналу

- подяки учасникам та героям;
- інформацію про команду зйомок і виробництва;
- логотипи проєктів і спонсорів;
- ліцензії на музику, архівні матеріали тощо.

Титри (кредити): Подяки учасникам, спонсорам, інформація про проєкт, логотипи ГО «Об'єднання ромських жінок «Голос Ромні».

Ремарка: титри внизу екрана, читабельні шрифти, кольори бренду, плавне зникнення, легка фонова анімація